

Tristram Shandy

Tristram Shandy: a Cock and Bull Story, Michael Winterbottom, 2005

Una història que recrea una altra història sobre la impossibilitat d'explicar històries. Tot un garbuix irònic, cínic i ple d'humor intel·ligent

Qui tem Joice?

A Michael Winterbottom no li fa por res. És un director capaç d'afrontar projectes molt diversos i de sortir sempre airosos de l'intent. Recordem que ha treballat tant en cinema com en televisió, amb mitjans digitals i amb 35mm; fa tasques de producció, muntatge, guió i direcció per tal de tenir el màxim control sobre les seves pel·lícules. Aborda tot tipus de gèneres des del western d'*El perdón* fins al drama suburbial de *Wonderland*, passant per totes les seves incursions en el documental i la docuficció (veure fitxa Unitat 93), com *In this world* o la més recent *Guantánamo*, on deixa ben clar que sota l'aparença de realitat està posant una representació, això sí, amb el beneplàcit dels protagonistes reals que fan incursions puntuals en la pel·lícula per tal de verificar els fets que ens narra.

El repte que Winterbottom s'ha plantejat en aquest cas és d'un altre tipus. Són prou conegudes les dificultats que afronta el cinema quan pretén adaptar certes obres de literatura com per exemple *l'Ulisses* de Joice en

mans de Josep Strick (1967), *El almuerzo desnudo* de Naked Lunch en versió de David Cronenberg (1991) o *Tren de sombras* de José Luís Guerin que s'ha convertit en una de les millors adaptacions d'*À la recherche du temps perdu* de Marcel Proust, gràcies a l'opció del director de prescindir de la representació i anar a l'essència de l'obra.

Michel Winterbottom i el seu col·laborador habitual, Franck Cottrel Boyce, van entrar en contacte amb l'obra *The life and opinions of Tristram Shandy* de Laurence Stern mentre estudiaven a la universitat. Aquesta era una obra del segle XVIII, publicada en nou volums entre 1759 i 1767. Per l'època era un llibre pujadet de to, satíric i amb moltes excentricitats narratives: el narrador —en primera persona— pretén construir una autobiografia que no passa de la descripció del naixement, si més no, des d'una perspectiva narrativa lineal, i introdueix constantment reflexions personals, històries dins d'altres històries i salts d'espai temporals per arribar a la conclusió final que la vida és massa complexa

per poder-ne fer una descripció lineal i ordenada.

La novel·la, tot i la seva modernitat, va tenir molt èxit i Laurence Stern va esdevenir un personatge famós i reconegut, tant a Londres com a París.

La primera idea de Winterbottom i el seu equip va ser adaptar l'obra en capítols per a la televisió, després van pensar en la versió per al cinema, però quan Cottrel Boyce va acabar el primer guió, després de treballar amb una obra de 500 pàgines, només en tenia 30 per començar a rodar. Era evident que havien d'abordar un altre enfocament; en paraules del mateix director: «La majoria del llibre és sobre el procés d'escriure un llibre i la única manera actual d'abordar el tema, era fer una pel·lícula sobre com fer una pel·lícula.»

El que es va fer evident després d'aquest procés era la impossibilitat de narrar una història i més encara d'adaptar-la al cinema.

Un set de bojos

La pel·lícula que avui presentem s'hagués pogut titular «*Incidències d'un rodatge*

impossible» i hauria resumit perfectament el que va ser l'autèntic procés de rodatge.

En un principi, es pretenia representar el rodatge d'una suposada pel·lícula sobre el llibre de Stern, on el mateix Winterbottom representa al director i el actors –extraordinari Steve Coogan– fan d'actors representant personatges de la pel·lícula en una esbojarrada comèdia de la paròdia. Això es complica encara més en la segona part, quan s'afegeixen escenes deixades totalment a la improvisació com l'entrevista que Stephen Rodrick, del New York Times, va fer a Winterbottom sobre la seva anterior pel·lícula *Nine songs*, o quan en un moment donat un equip del programa «The Shouth Bank Show» rodava un documental sobre la pel·lícula.

El mateix Winterbottom afirmava en les notes de premsa que hi va haver alguns dies que no sabia quines eren les càmeres autèntiques i quines no perquè estaven immersos en un joc de miralls que convertia el set de rodatge en una divertida casa de bojós.

Tot el que s'ha dit fins ara no ens ha de portar a pensar que estem davant d'un juguesca del director i els seus amics. No és, en cap cas, una obra menor ni tampoc una fútila; es tracta d'una reflexió molt seriosa sobre les dificultats de narrar que, de ben segur, serà molt ben entesa per a tots aquells que algun dia s'han posat davant d'un paper en blanc amb la intenció d'explicar una història i, si no és així, tindreu l'oportunitat de gaudir d'una altra obra d'un dels joves directors europeus amb una sòlida carrera que esperem continuï donant els seus fruits per molts anys.

Fitxa tècnica

Tècnics

Director: Michael Winterbottom
Productor: Andrew Eaton
Guió: Martin Hardy segons la novel·la de Laurence Stern
Muntatge: Peter Christelis
Fotografia: Marcel Zynskind
Música: Micahel Nyman, Erik Nordgren i Nino Rota
Efectes especials: Loren Bivens
Companyia productora: Revolution Films, Baby Cow Productions per BBC Films i EM Media
Nacionalitat: USA, Gran Bretanya
Durada: 94 minuts

Actors

Steve Coogan: Tristram Shandy /Walter Shandy i Steve Coogan
Rob Brydon: Toby Shandy/Rob Brydon
Keely Hawes: Elisabeth
Shirley Henderson: Elisabeth
Raymond Waring: Trim
Naomie Harris: Jennie
Gillian Anderson: Viuda Wadman
Dylan Moran: Dr. Slop
Jeremy Northam: Mark
James Fleet: Simon
Ian Hart: Joe

Filmografia

2007
A Mighty Heart
2006
Camino a Guantánamo
2005
Tristram Shandy
2004
9 Songs
2003
Código 46
2002
In this world
2002
24 hour party people
2000
The claim
1999
With or without you
1999
Wonderland
1998
I want you
1997
Welcome to Sarajevo
1996
Jude